ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ

O'.K.U.F. F.T.U.U.

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

2006 йил 27 декабр, чоршанба № 206 (2255)

Ушбу сонда:

2 КОНСТИТУЦИЯ ВА ҚОНУНЧИЛИК ТАРАҚҚИЁТИ

3 ҚУРБОН ҲАЙИТИ ВА ЯНГИ ЙИЛ БИЛАН ҚУТЛАЙМИЗ

4 Муҳокама учун мавзу КИМ АЙБДОР?

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

«Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишонини таъсис этиш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг ўн беш йиллиги нишонланиши муносабати билан ҳамда давлатнинг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш ва Қуролли Кучлар қурилиши ишига муносиб ҳисса қўшган ҳарбий хизматчиларни рағбатлантириш мақсадида:

1. «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишони таъсис этилсин.

2. «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишонининг Низоми ва тавсифи 1,2-иловаларга мувофиқ тасдиқлансин.

3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси (Ш.Мирзиёев) 2007 йилнинг 5 январигача «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишонлари ва гувоҳномаларининг бланклари белгиланган тартибда тайёрланишини таъминласин.

4. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Миллий хавфсизлик кенгашининг Котиби М.Атаев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2006 йил 26 декабр

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 26 декабрдаги ПФ-3837-сон Фармонига 1-илова

«Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишони тўғрисида

НИЗОМ

1. «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишони билан давлатнинг мудофаа қудратини мустаҳкамлаш ва Қуролли Кучлар қурилишига муҳим ҳисса қўшган шахслар, ўзининг юксак касб маҳоратини, ҳарбий ва ватанпарварлик бурчига садоқатини намоён қилган ҳарбий хизматчилар, шу жумладан Ўзбекистон Республикасининг мустақиллиги ва ҳудудий яхлитлигини ҳимоя қилиш учун бўлган жанговар ҳаракатларда иштирок этган ва захирага бўшатилган ёки истеъфога чиқарилган ҳарбий хизматчилар, шунингдек ҳарбий ҳамда хизмат бурчини бажариш вақтида ҳалок бўлган ёки яраланган ва шикастланган Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг ҳарбий хизматчилари тақдирланадилар.

2. «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишони Ўзбекистон Республикаси Президенти - Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Олий Бош қўмондони номидан қўшилма командири ва юқори турувчи мансабдор шахслар томонидан тантанали вазиятда топширилади.

Мукофотланганларга эсдалик нишони билан бирга белгиланган шаклдаги гувоҳнома берилади.

3. «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишони вазирликлар ҳамда мудофаа ва хавфсизлик тузилмалари идоралари раҳбарларининг буйруқлари асосида мукофотланганларга топширилади.

4. «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишони кўкракнинг чап томонига тақилади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 26 декабрдаги ПФ-3837-сон Фармонига 2-илова

«Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишони ТАВСИФИ

«Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига 15 йил» эсдалик нишони 0,25 микронгача қалинликдаги олтин билан қопланган мис қотишмасидан тайёрланиб, диаметри 34 миллиметрли доира шаклига эга бўлади.

Эсдалик нишонининг олд томонида балқиб чиқаётган қуёш фонида Ҳумо қуши акс эттирилган. Ҳумо қушининг тагида саккиз қиррали юлдуз жойлашган бўлиб, унинг ўртасида кесишаётган икки қилич билан қалқон (Амир Темурнинг ҳарбий аслаҳалари) тасвирланган. Нишоннинг юқори қисмида доира бўйлаб «O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlariga 15 yil» ёзуви мавжуд. Нишоннинг пастки қисмида тасвирланган лентага Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига асос солинган йил ва юбилей санасини англатувчи 1992-2007 рақамлари ёзилган.

Эсдалик нишонининг орқа томонида Ўзбекистон Республикасининг Давлат герби тасвирланган.

Эсдалик нишони эни 24 миллиметрли мовий-ҳаворанг шойи тасма билан қопланган беш қиррали колодкага ҳалқача ёрдамида туташтирилади. Тасма эни 2 миллиметрли сариқ рангдаги йўл билан ҳошияланган. Тасма ўртасидан эни 7 миллиметрли яшил рангли йўл ўтган.

Тасвирлар ва ёзув қаварикдир.

Эсдалик нишонининг қирралари бўртиқ ҳошияланган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ҚАРОРИ

2007 йилда Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси бюджетини ва болалар спорт объектлари қурилишининг манзили аниқ дастурини тасдиқлаш тўғрисида

Жисмоний ва маънавий соғлом ёш авлодни камол топтиришга йўналтирилган оммавий болалар спортини кенг ривожлантириш борасида комплекс чора-тадбирларни амалга ошира бориш, шунингдек болалар спорт комплексларини 2004-2009 йилларда Мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастурини амалга ошириш билан чамбарчас боғлиқ ҳолда қуриш, реконструкция қилиш ва спорт анжомлари билан жиҳозлаш мақсадида:

1. Қуйидагилар:

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги томонидан ишлаб чиқилган Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармасининг 2007 йилги даромадлари ва харажатларининг прогноз параметрлари 1 ва 2-иловаларга мувофиқ;

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси томонидан "Даврхитектқурилиш" қўмитаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда тайёрланган, Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан молиялаштириладиган болалар спорти объектларини қуриш ва реконструкция қилиш аниқ манзилли дастури 3-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Қуйидагилар:

республика ҳамда ҳудудий ташкилотлар ва корхоналарнинг, шунингдек хорижий инвесторларнинг Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармасига ихтиёрий равишда ҳомийлик ёрдами кўрсатиш тўғрисидаги ташаббуси 4-6-иловаларга мувофиқ;

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси томонидан тақдим этилган, болалар спорти объектларини жиҳозлаш учун 2007 йилда импорт қилинадиган, республикада ишлаб чиқарилмайдиган спорт анжомлари ва ускуналари рўйхати 7-иловага мувофиқ маъқуллансин.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимлари зиммасига:

2007 йилнинг 20 январигача пудрат ташкилотларининг моддий-техника базаси, иш тажрибаси мавжудлиги ва молиявий барқарорлигига алоҳида эътибор қаратган ҳолда болалар спорти объектларини қуриш ва реконструкция қилишнинг аниқ манзилли дастурига киритилган объектлар бўйича тендер савдоларини якунлаш;

болалар спорти объектларида қурилиш-монтаж ишларини олиб боришда намунавий лойиҳаларга, шунингдек тасдиқланган қурилиш меъёрлари ва қоидаларига қатъий амал қилиш;

болалар спорти объектларини ихтиёрий равишда ҳомийлар ҳисобидан ташаббускорлик билан ва назоратсиз қуриш оқибатида белгиланган стандартларга амал қилмаслик ва мазкур объектлардан фойдаланиш меъёрларини бузиш ҳолларига олиб келувчи фактларга йўл қўймасликда шахсий жавобгарлик юклансин.

4. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси 2007 йилда ишга тушириладиган болалар спорт комплексларини белгиланган талаб ва стандартларга мувофиқ зарур спорт ускуналари ҳамда анжомлари билан ўз вақтида жиҳозлашни, шунингдек болалар, айниқса қизлар, ижтимоий мададга муҳтож оилалардан бўлган ўқувчиларни оммавий спортга кенг жалб этиш мақсадида улар учун спорт формалари ва жиҳозларини харид қилишни таъминласин.

5. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги Халқ таълими вазирлиги, Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда маблағларнинг Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси ҳисобварағига ўз вақтида келиб тушишини таъминласин.

6. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги 2007 йилнинг ҳар чораги якунлари бўйича ажратилган маблағлардан Болалар спортини ривожлантириш жамғармасининг ҳудудий бўлимлари мақсадли фойдаланиши ва болалар спорти иншоотлари қурилиши объектларида харажатлар сметасига амал қилишини текширишни таъминласин ва олиб борилган ишлар тўғрисида Жамғарманинг Васийлик кенгашига ахборотнома берсин.

7. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ш. Мирзиёев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2006 йил 26 декабр

ГЎЗАЛЛИК ВА ЭЗГУЛИК КУЙЧИСИ

Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ шоири Эркин Воҳидов муборак 70 ёшга тўлди. Шу муносабат билан Ўзбек Миллий академик драма театрида ўтган адабий кечада ёзувчи ва шоирлар, адабиётшунос олимлар, талаба ёшлар, жамоатчилик вакиллари иштирок этдилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг шоир юбилейи муносабати билан йўллаган табригини Президентнинг давлат маслаҳатчиси Х.Султонов ўқиб эшиттирди. Унда шундай дейилади: "Авваламбор, Сизни ҳаётингиздаги қутлуғ сана – муборак 70 ёшингиз билан чин қалбимдан самимий табриклайман.

Эл-юртимиз Сизни бир умр эзгулик ва гўзалликни, халқимизнинг озодлигини, унинг олижаноб фазилатларини юксак маҳорат билан тараннум этган ҳассос шоир ва таниқли жамоат арбоби сифатида билади ва эъзозлайди. Сизнинг нафис ва дилбар ғазалларингиз, ёрқин тафаккур руҳи билан йўғрилган шеър ва достонларингиз, драматик асарларингиз, жаҳон адабиётининг мумтоз намуналаридан қилган таржималарингиз китобхонлар қалбидан чуқур жой эгаллаб, халқимизнинг маънавий мулкига айланиб қолгани айниқса эътиборлидир.

Сиз бундан буён ҳам ўз фаолиятингиз билан адабиёт ва санъатимизни ривожлантириш, ёш авлодимизни Ватанга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялаш ишига муносиб ҳисса қўшасиз, деб ишонаман.

Сизга сиҳат-саломатлик, узоқ умр, доимо ижодий қувончлар ёр бўлишини тилайман".

Тадбирда сўзга чиққан Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ шоири, Ёзувчилар уюшмаси раиси Абдулла Орипов, Ўзбекистон халқ шоири Ойдин Ҳожиева ва бошқалар Эркин Воҳидов асарлари адабиётимизни бойитишга, халқимиз маънавиятини янада юксалтиришга хизмат қилаётганини таъкидладилар.

- Юртбошимизнинг самимий табриги қалбимни ҳаяжонга тўлдирди. Бу шеъриятимизга, адабиёт ва санъатимизга Президентимиз кўрсатаётган катта эътиборнинг яна бир намунасидир. Бундай ғамхўрлик ҳар қандай ижодкорни, жумладан мени ҳам халқимиз, Ватанимиз равнақи йўлида фидокорона хизмат қилишга руҳлантиради, - деди Эркин Воҳидов.

Кечада Эркин Воҳидов шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар янгради, драматик асарларидан парчалар ижро этилди.

(ЎзА)

Нишон Пахта тозалаш очиқ ҳиссадорлик жамияти корхонаси қайта таъмирланиб, тезкор технология асосида ишлай бошлагандан кейин меҳнат унумдорлиги ошди, ишчиларнинг манфаатдорлиги яхшиланди.

Суратда: илғор ишчи Мейлихол Санақулова

Ш.Султонов олган сурат

Афоризм

Бахтли бўлиш учун бахтга эга бўлишнинг ўзи камлик қилади. Чунки ўша бахтга лойиқ ҳам бўлиш керак.

Журналнинг янги сони

«Демократлаштириш ва инсон ҳуқуқлари» журналининг навбатдаги 4-сони, асосан касаба уюшмалари фаолиятига бағишланган. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси раиси Д. Жаҳонгированинг «Мамлакат иқтисодиётини модернизация қилиш шароитида меҳнат миграцияси ва бандлик муаммолари» сарлавҳали инглиз тилида чоп этилган мақоласида давлатимизнинг миграция сиёсатини ишлаб чиқиш борасидаги фаолиятини жадаллаштириш, меҳнат қилувчи муҳожирларни касаба уюшмаларига жалб этиш орқали ижобий натижаларга эришиш мумкинлиги ҳақида гап боради.

КАСАБА УЮШМАЛАРИНИНГ МУНОСИБ ЎРНИ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг биринчи ўринбосари М. Содиқовнинг «Касаба уюшмалари ва халқ дипломатияси» мақоласида мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий тизимида юз бераётган тубислоҳотларни амалга оширишга кўмаклашиш, жамиятда шаклланаётган янгича ишлаб чиқариш муносабатлари, миллий қадриятларимиз ҳамда маънавиятимизни тиклаш, меҳнаткашларнинг ҳуқуқий онги ва маданиятини юксалтириш билан боғлиқ вазифалар касаба уюшмалари фаолиятининг асосий йўналишларидан бири эканлиги таъкидланади.

Ўзбекистон ёқилғи-энергетика комплекси, кимё саноати ва геология ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши раиси А. Ғуломовнинг «Ислоҳотларга ҳамоҳанг фаолият — устувор вазифа» мақоласида касаба уюшмалари кучли давлатдан кучли фуқаролик жамиятига ўтиш жараёнида одамлар онгида демократик қадриятларнинг шаклланишига ҳамда давлат билан халқ ўртасида манфаатлар уйғунлигини таъминлашга хизмат қилувчи институтга, ёлловчилар билан ёлланувчилар ўртасида ишлаб чиқариш ва меҳнат муносабатларининг маърифий ва демократик тамойиллар асосида кечишини таъминловчи оммавий жамоат ташкилотига айланиши лозимлиги ҳақида фикр юритилади.

Ўзбекистон алоқа ходимлари касаба уюшмаси Марказий кенгаши раиси Т. Назаржонов ўзининг «Ижтимоий ҳамкорликнинг самараси» сарлавҳали мақоласида қонунчиликни қўллаш борасида айрим таклиф-мулоҳазаларни билдирган.

Тошкент шаҳар касаба уюшмалари ташкилотлари бирлашмаси Кенгаши раисининг ўринбосари, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши академиясининг тадқиқотчиси Ғ. Зунунов «Фуқаролик жамияти сари» мақоласида мамлакатимизнинг ҳозирги ривожланиш босқичида сиёсатимизнинг моҳиятини, амалга оширилаётган ўзгаришлар жараёнини, янги ҳаёт қуриш йўлидаги эзгу-интилишларимизни халқимиз ичида ҳаёт ҳақиқатига таяниб тарғиб қилиш — ҳар бир ватанпарвар фаолимизнинг вазифаси бўлмоғи керак, дейди. Дарҳақиқат, XXI асрнинг бошида республикамизда фуқаролик жамиятини шакллантиришда касаба уюшмаларининг муносиб ўрни бор. Мақола муаллифи меҳнаткашларнинг ҳимоячиси деб саналган касаба уюшмаларининг фаоллари яқин келажакда давлатимизнинг замонавий қаҳрамонлари сафида бўлишига умид билдиради.

Журналда хотин-қизларнинг меҳнат ҳуқуқини ҳимоя қилишга доир мақолалар ҳам бор.

— Касаба уюшмалари ҳам меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш органлари билан биргаликда аёллар учун ихтисослаштирилган иш ўринлари ташкил этиш, бунинг учун қисман бандлик ва касаначилик имкониятларидан фойдаланиш масалаларини ишлаб чиқмоқда. Шунингдек, касаба уюшмалари хотин-қизларни уюшма аъзолигига жалб этиш тадбирларига алоҳида эътибор қаратган ҳолда, барча даражадаги касаба уюшма ташкилотларида аёлларнинг вакиллигини таъминлаб, касаба уюшмалари қошида ўз дастурларига эга бўлган аёллар комиссиялари ташкил этилишига ҳам эришмоқдалар, —дейди Ўзбекистон Республикаси касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари О. Муҳиддинова ўзининг «Ўзбекистон хотин-қизларини ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий ҳимоя қилишда касаба уюшмаларининг роли» мақоласида.

Шунингдек, журналдан суд-ҳуқуқ ислоҳоти ва инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳақида ҳам бир қатор мақолалар жой олган.

Юристлар малакасини ошириш Республика Марказининг халқаро ҳуқуқ нормалари кафедраси мудири Б. Исмоилов, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти илмий ходими Н. Мухторов ўзларининг «Суд-ҳуқуқ ислоҳотлари: «Хабеас-корпус» институтининг яратилиши» мақоласида таъкидлашганидек, мамлакатимизда амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ соҳасидаги кенг кўламли ислоҳотларнинг бугунги босқичида инсоннинг конституциявий ҳуқуқ ва эркинликлари, аввало, асоссиз жиноий таъқиб ва хусусий ҳаётга аралашишдан ҳимояланиш, шахсий дахлсизлик ҳуқуқларини суд орқали самарали ҳимоя қилишнинг мустаҳкам кафолатларини барпо этишга эътибор қаратилаётган бир шароитда бу борадаги хорижий мамлакатларнинг илғор тажрибаларини ўрганиш ва улардан оқилона фойдаланиш муҳим аҳамият касб этади.

Ўйлаймизки, журналнинг ушбу сони барча ҳуқуқшунослар, касаба уюшмалари фаоллари иш фаолиятида муҳим қўлланма бўлиб хизмат қилади.

Довуд МАДИЕВ, «Ишонч» мухбири

Ижтимоий ҳимоя

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

Чекка қишлоқдаги мактабнинг математика ўқитувчиси ҳақида балиқчиликлар жуда кўп яхши фикрда. Қизиқарли дарс ўтиш услуби, талабчанлиги маъқул келгани учун ҳам фарзандларини шу киши ўқитишига интилишади. Тумандан олий ўқув юртларида таҳсил олаётган ёшларнинг аксарияти шогирдлари. Бироқ ана шундай баобрў муаллим кунларнинг бирида халқ таълими бўлими идорасига хомушгина кириб келди.

Кейинроқ бунинг сабаби маълум бўлди: оилада жўжабирдай жонлиги боис, рўзғордан анча қийналиб қолган экан.

— Аттанг, устоз билан шунча йиллар бир соҳада ишлаймиз-у, аммо унинг ижтимоий аҳволидан хабарсиз эканмиз. — Шундай дея туман халқ таълими бўлими мудири К. Тошпўлатов касаба уюшмаси раисига саволомуз юзланди.

— Ариза билан мурожаат қилганларни имкон даражасида қўллаяпмиз, — жавоб қайтарди раис бироз қимтиниб.

— Жамоа шартномаси ва унинг бандларини қайта кўриб чиқиб, қўшимчалар киритамиз, йиғилиш кунини белгиланг, — деди мудир қатъий оҳангда.

Қисқаси, йиғилиш аҳли ва аъзолар мавжуд мактабларни мониторинг қилиш жараёнида ўқитувчи ва ўқувчининг фанларни ўзлаштириши қаторида уларнинг моддий аҳволига ҳам алоҳида эътибор қаратишга келишиб олишди. Шунингдек, муассасалар тасарруфидаги 5 гектар майдондан олинаётган даромадлар ҳисоб-китоби ишлаб чиқилиб, уни фақат шу соҳага йўналтириш белгиланди.

Келишувларда узоқни кўзлаб қилинган иш ҳозирданоқ ўз самарасини беряпти. 50 дан ортиқ умумтаълим мактаблари ва 32 та мактабгача таълим муассасаларида меҳнат қилаётганлар ижтимоий ҳимояга олинган. Жумладан, ўқитувчилар йилда бир марта халқ таълими бўлими ҳисобидан тиббий кўрикдан ўтказилади. Фан олимпиадалари ва танловларда иштирок этаётган муаллимларни рағбатлантириш одатга айланган.

Жорий йилнинг шу кунигача касаба уюшмасидан мадад сўраб мурожаат этган 70 нафар киши қуруқ қайтгани йўқ. 25 нафар муаллим эса шу ташкилот орқали соғлигини тиклаб, яна сафга қайтишди.

Жамоа шартномаси бандлари пухта ишлаб чиқилгани ва маъмурият ҳамда касаба уюшмаси ҳамкорлиги кенг шаклланганидан туфайли меҳнат тақсимотида учрайдиган айрим номутаносибликлар ҳам аста-секин барҳам топиб боряпти. Айниқса, аёллар фаолиятига алоҳида эътибор қаратилган. Илмгоҳ ва муассасаларда икки ёшгача фарзанди бор ҳамда ҳомиладор 198 нафар хотин-қиз меҳнат қилади. Иш жараёнида қонунда белгиланган бошқа имтиёзлар қатори уларга қисқартирилган иш соати ҳисобига шароитлар яратиб берилган.

Самарали ишлаган киши мазмунли дам олишни ҳам билиши керак. Гапнинг рости, аввалари бу масалага унчалик эътибор берилмасди. «Ёзги таътилда муаллимлар бемалол дам олишаверади», деган тушунчалар йўқ эмасди. Касаба уюшмаси ҳамда маъмурият ўртасида пухта ишлаб чиқилган келишувлар бунга ҳам ечим топди. Шу кунгача 80 нафардан зиёд киши нафақат таътил даврида, балки ўқув жараёнида ҳам республикамиздаги турли сиҳатгоҳларда ҳордиқ чиқариб, соғликларини тиклаб олди.

Муаллимлар меҳнатига муносиб баҳо берилиб, ижтимоий ҳимоя кучайтирилаётгани ва уларга етарлича шарт-шароитлар яратилаётгани таълим-тарбия жараёнини юқори савияда шакллантиришда бош омил бўлмоқда. Бу борадаги таҳлиллар натижасига эътибор қаратилса, у янада яққолроқ кўзга ташланади: жумладан, икки йил аввал 10 нафар ўқитувчининг иш услуби оммалаштирилиб, 14 нафар ўқувчи фан олимпиадаларининг вилоят босқичида иштирок этган ва 16 нафар муаллим соғломлаштирилган эди. Жорий йилда эса бу кўрсаткич уч ҳиссага ортди, ҳатто айрим фанлар бўйича ўтказилган олимпиадаларда 5 нафар ўқувчи республикада совринли ўринларни қўлга киритди.

Мақсадга эришиш йўлида маъмурият ва касаба уюшмаси ҳамкорлигидаги саъй-ҳаракатлар кенг ривожлантирилмоқда. Режалар эса жуда кўп. Зеро, умидли ёшлар сафи кенгайиши учун аввало муаллимнинг ўзи муаммоларга дуч келмаслиги лозим.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ, «Ишонч» мухбири

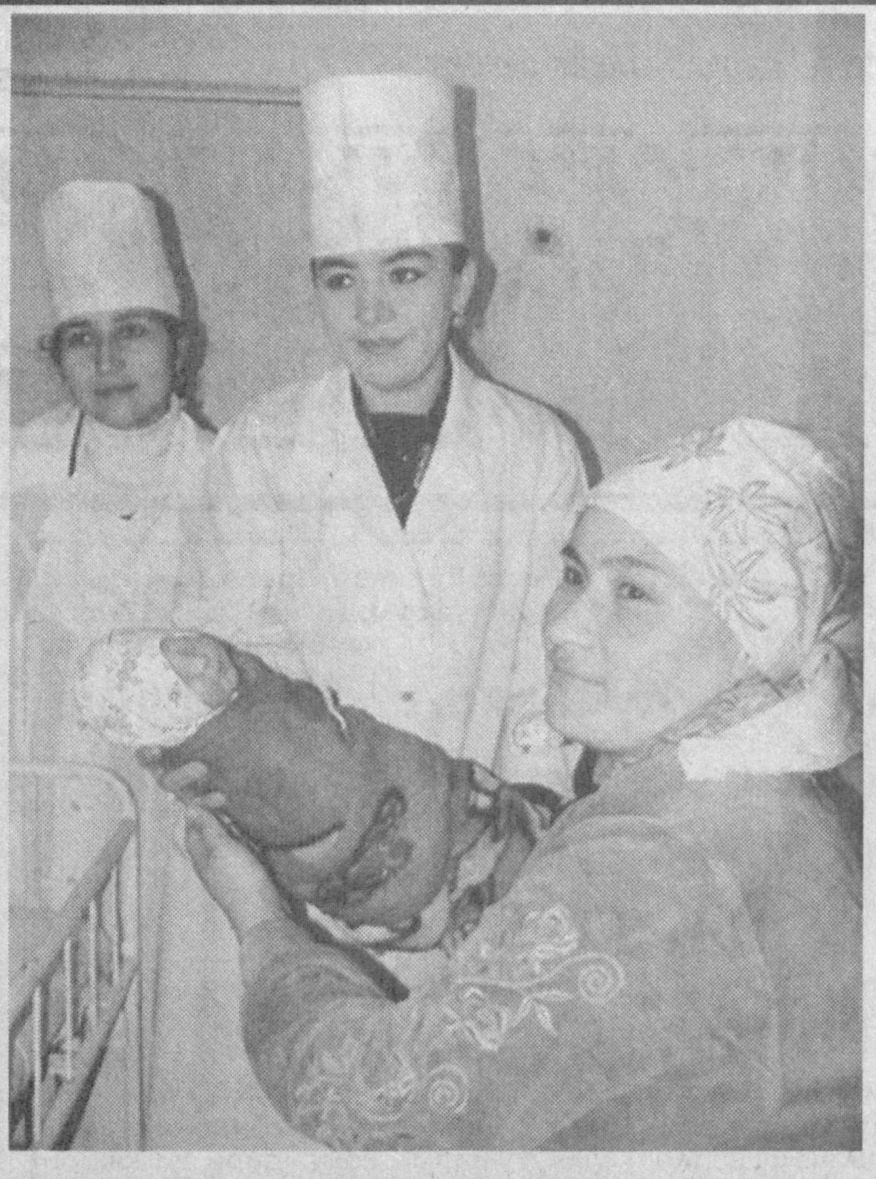

Сариосиё туманида аҳоли саломатлигини муҳофазалаш борасида муҳим ишлар амалга оширилмоқда. Айниқса, қишлоқ жойларда яшовчи одамлар соғлиги даражасини кўтариш, уларнинг тиббий маданиятини ўстиришга муҳим эътибор қаратилган. Туманда 21 та қишлоқ врачлик пункти фаолият кўрсатмоқда. Мазкур шифо масканлари замонавий тиббий анжомлар билан етарли таъминланган. Улар янгидан барпо этилган ва мослаштирилган биноларда жойлашган. ҚВПларда меҳнат қилаётган тиббиётчилар аҳоли ўртасида касалликларнинг олдини олиш, соғлом турмуш тарзига амал қилиш бўйича кенг тушунтириш ва тарғибот ишларини олиб боришмоқда. Оналар ва болалар саломатлигини назорат қилиш, ҳомиладор аёлларга керакли маслаҳатлар бериш, кекса ва ногирон кишиларга юқори тиббий хизмат кўрсатишга бирламчи вазифа сифатида қаралятпи.

Икром ҲАСАНОВ олган суратлар

ВАТАНПАРВАРЛИК ОЙЛИГИ

Республикамизда «Ватанпарварлик ойлиги»ни ўтказиш яхши анъанага айланиб қолди. Бу сафарги муҳим тадбир Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари ташкил топганлигининг 15 йиллиги ҳамда «Ватан ҳимоячилари куни» санасини нишонлашга бағишланди.

Ёшларда мамлакатимизнинг халқаро обрўси ва нуфузи учун курашиш, Ватан шон-шавкати билан фахрланиш туйғусини шакллантиришга қаратилган бу ойлик 14 январгача давом этади.

Умумтаълим мактаблари ва ҳарбий касбга йўналтирувчи ўқув юртлари ўқувчилари билан ҳарбий қисмларда, чегара масканларида «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари — жасорат ва ватанпарварлик мактаби», «Қуролли Кучларимиз мамлакатимиздаги тинчлик ва барқарорлик, халқнинг осуда ва яратувчан ҳаётининг таянчи» каби мавзуларда ўтказилаётган учрашувлар, давра суҳбатлари ҳам ўғил-қизларда қизиқиш уйғотмоқда.

Акбар АЛИЕВ

Ҳуқуқий ҳужжат

КОНСТИТУЦИЯ ВА ҚОНУНЧИЛИК ТАРАҚҚИЁТИ

Ҳар қандай давлатнинг юзи, обрў-эътибори унинг Конституцияси ҳисобланади ҳамда демократик давлатнинг асосий ҳуқуқий ҳужжати бўлиб хизмат қилади. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ҳам юртимизни дунё харитасида суверен давлат сифатида намоён этадиган, Президентимиз таъбири билан айтганда, «Давлатни давлат, миллатни миллат сифатида дунёга танитадиган Қомусномадир... Тарихда синалган умумбашарий қадриятларни ўзида мужассам этган ҳужжатдир».

Конституциянинг қабул қилиниши мамлакатимизда туб сиёсий-ҳуқуқий ислоҳотларнинг амалга оширилишини ва шу муносабат билан бутун қонунчиликнинг янгиланиши заруриятини кун тартибига қўйди. Зеро, жамики ҳуқуқий тизимнинг, амалдаги қонунчилик актларининг моҳиятан янгиланиши — даврнинг объектив талаби бўлиб, унда жорий қонунчилик қоидалари янги Конституция назари билан қайта кўриб чиқилиши ҳамда унга мувофиқлаштирилиши лозим бўлади.

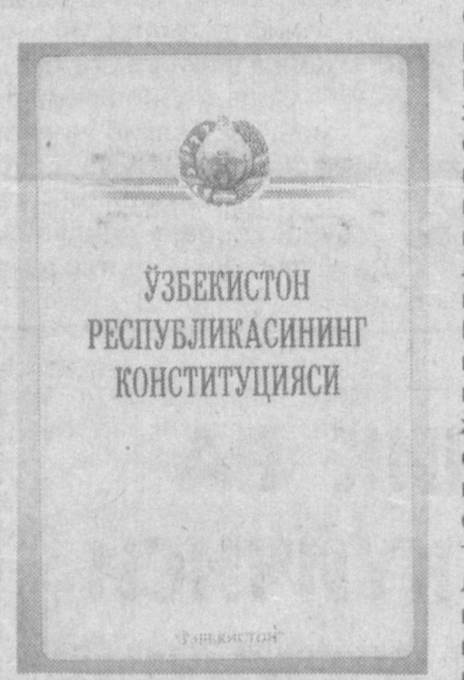

Табиийки, Конституция ижтимоий муносабатларни муфассал равишда тартибга солмасдан, балки жамият ҳаётининг сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маънавий-маданий соҳаларини унинг асосида қабул қилинадиган қонун ҳужжатлари орқали тартибга солиб бориш учун ҳуқуқий замин яратиб, зарур шарт-шароитларни белгилаб беради. Ҳаётий масалаларнинг узоқни кўзлаган ҳолда энг мақбул усул ва воситалар билан тартибга солиниши Конституция ва қонунчиликнинг амалдаги таъсирини кучайтириб, пировардида унинг устуворлигини таъминлайди.

Конституциянинг ўзига хос хусусиятларидан бири — бу унинг барқарорлигидир. Аммо унинг барқарорлиги ғоясидан идеал даражадаги қонун эканлигини ёхуд жорий қонунчиликнинг ўзгариб бориши уларнинг саёзлигини англатмайди. Айтиш жоизки, қонунларимиз етарлича яхши ишлаб чиқилади. Шуни эътиборга олиш лозимки, муайян қонун қабул қилинаётган вақтда ижтимоий муносабатларни айнан унда белгилаб қўйилган тарзда тартибга солишни ижтимоий-сиёсий вазиятнинг ўзи тақозо қилади. Шундай экан, ижтимоий муносабатлар ривожланиб борган сайин қонунларимиз ҳам шунга мос равишда ўзгаради ёхуд уларнинг айримлари янги таҳрирда қабул қилинади. Бунга мисол тариқасида суд, прокуратура, фермер хўжалиги, деҳқон хўжалиги тўғрисида қабул қилинган қонунларни келтиришимиз мумкин.

Мана 14 йилдирки, Ўзбекистон Конституцияси ўз барқарорлигини сақлаб келмоқда. Шуниси диққатга сазоворки, мазкур давр мобайнида унга фақатгина икки маротаба ўзгартириш киритилди, холос. Яъни, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг 1993 йил 28-29 декабр кунлари бўлиб ўтган 10-чақириқ 14-сессиясида қабул қилинган «Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 77-моддасига ўзгартириш киритиш тўғрисида»ги Қонунига биноан Конституциянинг мазкур моддасига ўзгартириш киритилиб, модданинг мазмуни ўзгартирилмасдан, фақатгина биринчи қисмидаги «150 нафар депутатдан» деган сўзлар «депутатлардан» деган сўзлар билан алмаштирилди. Шунингдек, 2002 йил 27 январда ўтказилган умумхалқ референдуми натижаларига кўра, икки палатали парламентни шакллантириш тўғрисида қарор қабул қилингач, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 2002 йил 4-5 апрел кунлари бўлиб ўтган 8-сессиясида тасдиқланган «Референдум якунлари ва давлат ҳокимиятини ташкил этишнинг асосий принциплари тўғрисида»ги Конституциявий қонуни қабул қилиниб, Конституциянинг давлат ҳокимиятини ташкил этишга доир бўлимининг айрим бобларига тузатиш ва қўшимчалар киритилди. Унга мувофиқ бир палатали парламентдан икки палатали парламент тизимига ўтиш ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколат муддатини беш йилдан етти йилга узайтириш қоидалари мустаҳкамланди, мамлакатимизда амалга оширилган парламент ислоҳоти билан боғлиқ бошқа масалаларга ойдинлик киритилди. Ўз навбатида бошқа қонунларга ҳам ўзгартиришлар киритишга асос бўлиб хизмат қилди. Конституцияга бундай ўзгартириш ва қўшимчалар киритишни унинг мазмун-моҳиятини ўзгартириш деб эмас, аксинча, айрим жиҳатларини ҳаётга мослаштириш деб тушуниш лозим. Аслини олганда, қонун ҳужжатлари зарур ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш орқалигина такомиллашиб боради ва мазмунан бойитилади.

Аксарият ҳолларда, дунё конституциявий амалиётида Конституцияга ўзгартиришлар киритишдан кенг фойдаланилади. Шу билан бирга биргаликда қабул қилинган вақтидан буён бирон-бир ўзгартиришлар киритилмаган Конституциялар ҳам мавжуд. Масалан, Дания Конституциясининг 10-бўлимида унга ўзгартириш киритишнинг ниҳоятда мураккаб тартиби белгиланган. Унга кўра агар парламент — Фолькетинг Конституцияга янги қоида киритиш мақсадида қонун қабул қилса ҳамда ҳукумат буни маъқулласа, ундай ҳолда парламент тарқатилиб, янги сайловни тайинлаш тўғрисида қарор чиқарилади. Шундан сўнг, қонун лойиҳасининг матни янги таркибдаги депутатлар томонидан ўзгаришсиз қабул қилинади ҳамда уни тасдиқлаш ёки рад этиш мақсадида 6 ой давомида референдумга, овозга қўйилади. Лойиҳа референдумда иштирок этувчи аҳоли 40 фоизидан зиёд қисмининг овози билан маъқуллангач, қирол томонидан тасдиқланади ва шу билан Конституцияга ўзгартириш киритилади.

Хулоса ўрнида шуни таъкидлаш жоизки, Конституцияга ўзгартириш ёки қўшимчалар киритишда ҳар бир мамлакат ўзининг ижтимоий-сиёсий вазияти, мавжуд шарт-шароити ва бошқа хил хусусиятларини инобатга олади. Ўзбекистон Конституциясига киритилган ўзгартиришлар ҳам демократлаштириш ва модернизациялаш жараёнларининг натижаси бўлиб, бундан буён ҳам чуқур илмий-таҳлил ва амалий тажрибаларга таянган ҳолда давом эттирилиши лозим. Чунки мамлакат Конституцияси ва қонунчилик тараққиётига берилган баҳо жамият ҳуқуқий тизими, қолаверса, унинг ҳуқуқий маданият даражасига берилган баҳо саналади. Президентимиз таъкидлаганидек, «Асосий қонунимизни баҳолашда АҚШ, Буюк Британия, Франция, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европа Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Кенгаши каби нуфузли давлат ва халқаро ташкилотларнинг олимлари фаол қатнашадилар. Лекин ҳеч ким, ҳатто бизни хуш кўрмайдиган кишилар ҳам унинг демократик моҳиятини инкор эта олмади».

Алишер ИСМОИЛОВ, 2-Тошкент юридик коллежи директорининг биринчи ўринбосари
Акбар БОБОБЕКОВ, ТДЮИ магистри

Банк ва мижоз

МАҚСАД МИЖОЗЛАР ИШОНЧИНИ ОҚЛАШ

Шу йилнинг феврал ойида Вазирлар Маҳкамасининг йил якунларига бағишланган йиғилишида Юртбошимиз иштирок этиб, жорий йилда ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларини белгилаб берар экан, жумладан, микро молиялаш хусусида ҳам алоҳида тўхталиб ўтган эди. Орадан бир мунча вақт ўтгандан сўнг Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Микрокредитбанк» акциядорлик тижорат банкини ташкил этиш тўғрисидаги Фармони эълон қилинди. Унга кўра хусусий оилавий тадбиркорларга, микрофирмаларга, қишлоқ хўжалигида фаолият юритаётган деҳқон ва фермер хўжаликларига микрокредит ва микролизинг хизматлари кўрсатила бошланди. Хўш, бу борада Навоий вилоятида қандай ишлар олиб борилмоқда? Ушбу савол билан АТБ «Микрокредитбанк» Навоий ҳудудий филиали бошлиғи Анвар Рашидовга мурожаат этдик.

— Ҳар бир банк учун энг муҳим нарса, биласизми, бу мижоз ишончини оқлаш. Уларнинг сонини ошириш ва юқори савияда хизмат кўрсатиш. Ўз навбатида мижоз ҳар жиҳатдан банк ишончига сазовор бўлса ва микрокредитни аниқ мақсад сари йўналтира олсагина кўзланган мақсадимизга эришган бўламиз. Шу сабабли кредит олаётган мижоз бизда чуқур ўрганилиб, «Микрокредитбанк»ка мурожаат қилган тадбиркорлар кредит олгунгача «Микрокредитбанк» томонидан бепул ташкил этиладиган семинарларга қатнашади. Бериладиган микрокредитлар, кўрсатиладиган лизинг хизмат турлари ва механизмлари, шунингдек, бизнес-режа тузиш бўйича иккита базавий семинарда қатнашиш мажбурий ҳисобланади. Шундан сўнг тақдим қилинган лойиҳаларни молиялаштириш имконияти берилади.

Ўтган қисқа вақт банкимиз учун юксалиш, шаклланиш даври бўлди десам хато эмас. Негаки, Навоий, Кармана, Қизилтепа «Микрокредитбанк» филиаллари ва жойлардаги 9 та минибанклар ҳамда узоқ ҳудудда жойлашган 4 та Учқудуқ, Томди, Конимех ва Нурота туманларидаги банк агентликлари билан биргаликда айни пайтда 4357 та мижозга намунали банк хизмати кўрсатиб келинмоқда. Мижозлар кредит расмийлаштиришда илгариги тажрибалардан фарқли равишда тақдим қиладиган ҳужжатлар соддалаштирилди. Энди бор-йўғи 3 та ҳужжат расмийлаштириш орқали кредит олишмоқда. Бу банк ва мижоз учун жуда қулай бўлиб, ўзини оқлаяпти.

Бугунги кунда хизмат кўрсатилаётган мижознинг 806 нафари оилавий хусусий тадбиркорлардир. 12 та давлат ва 65 та бюджет ташкилотлари ҳам бор. Деҳқон ва фермер хўжаликлари сони 1673 тани ҳамда 1801 таси бошқа хўжалик юритувчи субъектларни ташкил этади. Мижозларимиз ойдан-ойга кўпаймоқда. Банкимизга юқорида қайд этилган Фармонга асосан кичик бизнес, хусусий тадбиркорлар ҳамда фермерликни ривожлантириш, якка тартибдаги меҳнат фаолиятини, оилавий бизнес ва касаначиликни фаоллаштириш йўли билан янги иш ўринларини ташкил этишда кўмаклашиш, энг муҳими, қишлоқ жойларида аҳолининг микромолиявий хизматлардан баҳраманд бўлишини таъминлаш вазифаси юклатилган. Банк хизматини намунали, юқори савияга кўтариш учун филиалларимизга етарли шарт-шароитлар яратиб берилган.

Вилоят бўйича 96 та тадбиркорлик субъектларига 82220,0 минг сўм, кичик бизнесни ривожлантириш ва айланма маблағларни тўлдириш учун 112 та тадбиркорлик субъектлари учун жами 506450,0 минг сўм микрокредитлар ажратилди. Бундан ташқари, 11 та тадбиркорлик субъектларига 174600,0 минг сўм миқдорида микролизинг хизматлари кўрсатилди. Ушбу ажратилган кредитлар эвазига 341 та янги ишчи ўринлари яратилди. Ишлаб чиқарилган маҳсулот ҳажми 2052636,0 сўмни ташкил этди. Жойлардаги минибанклар орқали жами 44 та мижозга 151990,0 минг сўм, Томди, Учқудуқ, Конимех ва Нурота туманларидаги жами 19 та мижозга 34080,0 минг сўм кредит маблағлари ва лизинг хизматлари кўрсатилган. Бу кредитлар асосан маиший хизматни, ишлаб чиқаришни ривожлантириш, сервис хизматлари ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун ажратилган. Ҳозирги кунда қишлоқ маҳалла фуқаролар йиғинлари билан биргаликда микрокредитлар ажратиш мавзусида семинар йиғилишлар ўтказилмоқда. Жорий йил давомида банк маблағлари ҳисобидан ажратиладиган кредитлар режа прогнозига нисбатан 174 фоизни ташкил қилди.

Пул муаммосини барқарорлаштириш бозор иқтисодиёти шароитида устувор вазифа ҳисобланади. Бу борада банклар зиммасига ҳам катта масъулият юклатилган. Вазирлар Маҳкамасининг 280-сонли қарори талабларини бажариш мақсадида аҳолининг пул маблағларини банкка жалб этиш бўйича муайян ишлар қилинди. «Талаб қилиб олгунча», «Орзу», «Тадбиркор», «Нуроний», «Сиҳат-саломатлик», «Тежамкор-коммуналчи», «Она юрт», «Ҳомий», «Шифокор», «Мучал тўйи» ва «Омад» омонат турлари мавжуд бўлиб, ушбу омонат турлари бўйича аҳоли ўртасида тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилди.

Банклар томонидан пахта ва ғалла етиштирувчи фермерларни қўллаб-қувватлашга алоҳида эътибор қаратилган. Айни пайтда филиалимиз томонидан 1 та ширкат ва 10 та фермер хўжалигига хизмат кўрсатилиб, 841 та фермер хўжалигида пахта ва ғалла етиштирилади. Хизмат кўрсатилаётган ширкат ва фермер хўжаликларига Вазирлар Маҳкамасининг 476-сонли қарорига асосан жорий йил пахта ва ғалла ҳосилининг аванслари учун ажратилган имтиёзли кредитлар 3 миллиард 5 миллион 647 минг сўмни ташкил этди.

Вилоят бўйича 667 та фермер хўжалигида 8544,4 гектар ер майдонга пахта экилиб, 25002,2 тонна пахта етиштирилди. 623 та фермер хўжалигида эса 62 гектар ерга ғалла экилиб 17443,6 тонна ғалла етиштириш режалаштирилган. Пахта ҳосили учун тушган 949113,7 минг сўм маблағ 271 та мижозга ажратилган. Ушбу маблағдан 18900,0 минг сўм даромад кутилмоқда. Келгуси йил ғалла ҳосили учун 107,5 миллион сўм имтиёзли кредит ресурслари ажратилди. Вилоятимизда етиштирилаётган ғалла ва пахта ҳосилининг 25-30 фоизини кредитлаш бизнинг банкимиз ҳиссасига тўғри келмоқда. Мижозларга сифатли ва самарали банк хизматини кўрсатиш бош мақсадимиздир.

Суҳбатдош: А.НОРБОЕВ

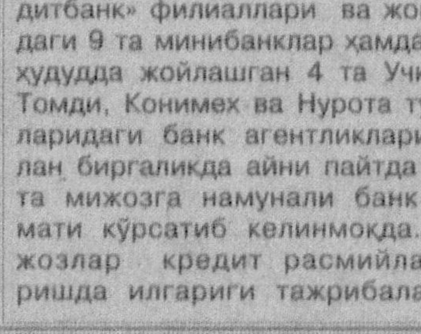

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ КОРХОНАЛАРИ ВА ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«TULPOR» савдо уйи масъулияти чекланган жамияти

Россия Федерациясининг барча турдаги «УАЗ» ва «ВАЗ» автомобилларини нақд пулга ҳамда пул ўтказиш йўли билан, шунингдек, кредит асосида сотишини маълум қилади.

* Автомобилларга буюртмалар ҳам қабул қилинади.

* Автомобилларга божхона солиғи тўланган.

Уларнинг сифати тўла кафолатланади.

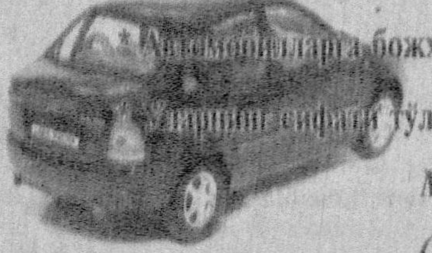

Мурожаат учун телефонлар:

(8-371) 117-46-10, 276-33-51. Факс: (8-371) 276-77-20.

«УНИВЕРСИАДА-2007» ОЛДИДАН МУСОБАҚА

Ўзбекистон Миллий Университетининг спорт комплексида пойтахтимизда жойлашган олий ўқув юртлари ўртасида таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Тошкент шаҳар кенгаши соврини учун минифутбол бўйича мусобақалар бўлиб ўтди.

Талаба-ёшларни жисмоний тарбия ва спортга жалб этиш, уларни жисмоний чиниқтириш, саломатлигини мустаҳкамлаш, пировардида, пойтахтимизда ўтказиладиган «Универсиада-2007» спорт ўйинларига маълум маънода тайёргарлик кўриш мақсадида ташкил этилган мазкур мусобақада 12 та жамоа иштирок этди.

Мусобақанинг финал босқичида Жаҳон тиллари университети ҳамда Тошкент Тўқимачилик ва енгил саноат институти жамоалари куч синашди. Унда Жаҳон тиллари университети спортчилари ғолиб бўлди.

Мусобақа якунида ғолибларга фахрий ёрлиқ ҳамда қимматбаҳо совғалар берилди.

Раимкул СУЯРОВ, «Ишонч» мухбири

ЎЗБЕКИСТОН ТАЪЛИМ ВА ФАН ХОДИМЛАРИ КАСАБА УЮШМАСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Барча ватандошларимизни яқинлашиб келаётган Янги - 2007 йил билан чин дилдан самимий муборакбод этади! Янги йил ҳар бир хонадонга файзу барака, омад ва бахт келтирсин! Кириб келаётган йилда юртимиз аҳлига мустаҳкам соғлиқ, касбий фаолиятида юксак ривожланиш, оилавий хотиржамлик, қалбидаги орзулари рўёбга чиқишини тилаб қолади.

Ўзбекистон Республикаси Давлат тижорат

«ХАЛҚ БАНКИ»

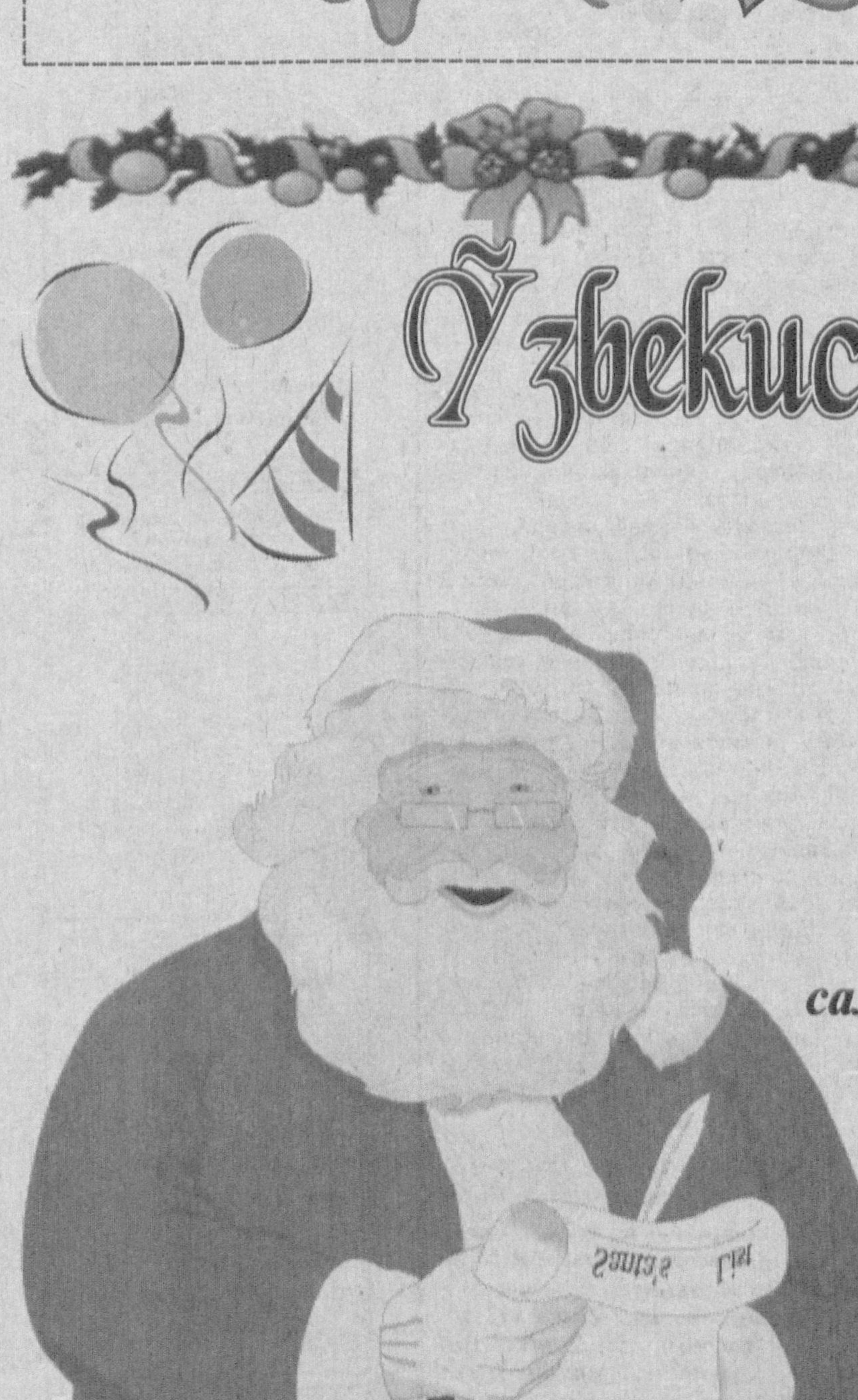

Мамлакатимизнинг барча фуқароларини Қурбон ҳайити ҳамда яқинлашиб келаётган 2007 йил — «Ижтимоий ҳимоя йили» билан самимий муборакбод этади. Янги йилда оилангизга тинчлик-хотиржамлик ва омад тилайди.

Қалбингизни қувонч ҳеч қачон тарк этмасин.

Юртимизда тинчлик, осойишталик доимо ҳукмрон бўлсин.

Ўз навбатида турмуш фаровонлигингизни янада оширишда банкнинг «Оила фаровонлиги» истеъмол кредитидан фойдаланишни

ТАВСИЯ ЭТАДИ

Бунда Сиз:

* Ўз оила эҳтиёжларингизни қондириш мақсадида чорва моллари, парранда ва улар учун ем-хашак харид қилиш;
* Миллий ҳунармандчилик ва касаначилик билан шуғулланиш;
* Уй-жой (ҳовли) ва квартираларни таъмирлаш;
* Дори-дармонлар сотиб олиш ва даволаниш;
* Республикамизда ишлаб чиқарилган уй-рўзғор буюмларини харид қилиш ва бошқа имконият ҳамда қулайликларга эга бўласиз.

Шу билан бирга банкнинг «Ишонч» ва «Барака» сўм пластик карточкаларидан фойдаланишни таклиф этади.

Мазкур пластик карточкалар орқали савдо муассасалари, ёқилғи қуйиш шохобчалари, аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи тармоқларда товарлар ва кўрсатилган хизматлар учун ҳисоб-китоб қилишингиз ҳамда исталган вақтда банк филиалларидан нақд пул олишингиз мумкин.

ОИЛАНГИЗ БАНКИ ХИЗМАТЛАРИ ЭВАЗИГА ТУРМУШ ФАРОВОНЛИГИНГИЗНИ ОШИРИНГ!

Шахматни «ақл гимнастикаси» дейишади. Унга нима учун бу таъриф берилган? Умуман, шахмат нима ўзи, спортми, фанми ёки кишиларнинг соатлаб хаёлини ўғирлайдиган ўйин кўринишими?

Мамлакатимизда шахматнинг ривожи қониқарлими?

Шу ва шу каби саволлар атрофида шахмат устози, олий тоифали мураббий Абдураҳмон Нодиржонов билан суҳбатлашдик. Эслатиб ўтамиз, Абдураҳмон ака чироқчилик истеъдодли шахматчи, Осиё чемпионати совриндори, тенгқурлари орасида уч марта Ўзбекистон чемпиони, аёллар ўртасидаги мамлакат чемпионати олий лигаси аъзоси Нодира Нодиржонованинг устози ва отасидир. Чироқчи туманидаги БЎСМда шахмат мураббийи.

СПОРТМИ, ФАНМИ, ЎЙИНМИ?...

— Абдураҳмон ака, суҳбатимизни ўзбек шахматидаги сўнгги янгиликлардан бошласак. Шахматимизнинг халқаро майдондаги обрўсини қониқарли деб баҳолаш мумкинми?

— Сир эмас, ҳеч бир мамлакатда спортга бизнинг Ўзбекистондагидек эътибор ва ғамхўрлик йўқ. Бунинг самараси ва яққол исботи сифатида Рустам Қосимжоновнинг жаҳон чемпиони бўлганлигини, гроссмейстерларимиз сони ортиб бораётганини айтиш мумкин.

Рустам издошларининг ғалабалари ҳам бизни қувонтирмоқда. Масалан, 2005 йили Сирожиддин Зиёвуддинов 14 ёшгача бўлган ўсмирлар ўртасида жаҳон чемпионлигига эришди. 2006 йили Германияда ўқувчилар ўртасида ўтган Жаҳон чемпионатида фарғоналик Раҳматжон Раҳимов ҳам олтин медалга эришди. Ёдингизда бўлса, 1998 йилда самарқандлик Иброҳим Ҳамроқулов 18 ёшгача бўлган шахматчилар ўртасидаги жаҳон чемпионатида ғолиб чиққанди. Шунингдек, Темур Гореев, Антон Филиппов каби Осиё чемпиони бўлган шахматчиларимизнинг ҳам келажаги порлоқ. Шахматимиз оламидаги қувончли янгиликлардан бири, бу Тошкент шаҳридаги Республика шахмат клубининг яқинда замонавий талабларга мос келадиган даражада таъмирланганидир. Ўзбекистон шахмат федерацияси президенти Абдулла Орипов (бу севимли шоиримиз А.Орипов эмас-муаллиф) ўзбек шахматчиларига катта совға тайёрлади.

— Шахматимиздаги ютуқлар ҳақида гапирдингиз-у, фақат эркакларга тўхталдингиз. Нима, бизда аёллар шахмати ўсмаяптими?

— Жиззахлик Юлдуз Ҳамроқулова Осиё чемпионатида иккинчи, жаҳон биринчилигида эса учинчи ўринни эгаллади. Нодира Нодиржонова Осиё чемпионатида икки марта бронза медалига эришди. Фарғоналик Нафиса Мўминова жаҳон чемпионатининг Марказий Осиё минтақаси бўйича ўтган саралаш баҳсларида 3-ўринни қўлга киритди. Бу қизларимиз ёш бўлишига қарамасдан ФИДЕ устаси унвонига эришишган. Бироқ бугунги кунда ўзбек қизлари орасида гроссмейстерлар йўқ.

— Мутахассис сифатида бунинг учун қанча фурсат керак, деб ўйлайсиз?

— Юқорида номлари санаб ўтилган қизлар Ўзбекистоң олий лигасида дона суришади ва улар Ўзбекистон терма жамоасига номзодлар саналишади. Улардан гроссмейстерлар чиқиши учун ҳар йили уч-тўртта халқаро турнирда қатнашиш талаб этилади. Халқаро турнирларда тажрибасини ошириб, ўз ҳисобларига кўпроқ балл қўшсалар, ажабмас, яқин йилларда ўзбекистонлик биринчи аёл гроссмейстерни ҳам кўрсак.

— Қашқадарёлик шахмат юлдузи, кўп карра Ўзбекистон чемпиони Сарвиноз Эргашеванинг ҳозирги имкониятлари қандай?

— Сарвиноз ҳозир Қарши Давлат педагогика университетида таҳсил оляпти. Мен Сарвинознинг истеъдодига, айниқса, унинг хотирасига қойил қоламан. Отаси Абдукамол Эргашев мураббийлигида олти марта Ўзбекистон чемпиони бўлишга эришди. Ўйлайманки, Сарвиноз Эргашева ҳали ўзининг якуний сўзини айтганича йўқ.

— Шахматнинг тарбиявий аҳамияти ҳақида нима дейсиз?

— Шахмат ўқувчиларнинг математика ва физика фанларини ўзлаштиришига кўмаклашади. Шахматга оид китоблар билан мустақил ишлашга ўргатади. Шахмат ўйнаган бола енгил-елпи фикрламайди, ҳаётга синчковлик ва мулоҳаза билан қарайди. Ўз ишларини ҳам шахмат вариантларини солиштиргандай ўйлаб бажаради.

— Сизнингча, шахмат билан неча ёшдан шуғулланган маъқул?

— Каспаров бир гапида "Шахмат болалар қобилиятининг тезроқ очилишига ҳисса қўшади", дея таъкидлаб ўтган. Бироқ шахмат шундай спорт турики, уни ҳамма болалар ўрганиши мумкин. Уларнинг неча ёшида шахматни ўрганиши эса бевосита ота-онага боғлиқ.

Ўйлайманки, болаларнинг қобилиятига қараб, 3-4 ёки 5-6 ёшларидан уларга шахмат ўйнашни ўргатса бўлади. Масалан, менинг 5 нафар фарзандим бўлиб, уларнинг барчаси мактабга боргунча шахмат ўйнашни ўрганиб олгандилар. Ўғлим Аҳрор ва қизим Нодирани 6-7 ёшидан Республика мусобақаларига олиб юрардим. Аҳрор 8 ёшида 10 ёшгача бўлган болаларнинг Ўзбекистон чепионатида 2-ўринни олишга муваффақ бўлди. У Ҳиндистонда ўтган Осиё чемпионатида "Энг ёш иқтидорли шахматчи" деган совринни қўлга киритди. Қизим Нодира эса 9 ёшида илк бор тенгқурлари орасида Ўзбекистон чемпиони бўлди. Нодира ҳам Испаниянинг Барселона ва Валенсия шаҳарларида 12 ёшгача бўлган қизлар ўртасидаги жаҳон чемпионатида "Энг ёш иқтидорли ўйинчи" совринига эга бўлганди. Ҳозир катта қизимнинг уч ёшли ўғли Акобиржон барча шахмат доналарини таний билади. У қандай таний бошлади? Дастлаб бир ёшли синглиси билан доналарни ўйнаб-ўйнаб, керак бўлса, тошларини синдириб, иккита шахматни тахтаси билан тити-питисини чиқариб, энди мана, шахматга меҳр қўймоқда. Мени кўрса, "Бобо шахмат олиб беринг", дейди. Лекин айтиб ўтиш жоизки, болаларни мажбурлаб ўйнатиб бўлмайди, уларни ҳар хил йўллар билан қизиқтириш лозим. Эринмасдан ҳар куни ярим соат ёки бир соат унга вақт ажратиб, биргаликда шахмат сирларини ўргатиш керак.

Шу ўринда бир таклифим бор. Мактабларда шахмат тўгаракларини очиш лозим. Кўпчилик физика, математика фани ўқитувчилари шахматни яхши билишади. Шахмат мураббийлари йўқ бўлса, ана шу ўқитувчилардан фойдаланиб, шахмат тўгаракларини очиш керак. Майли, шахматни фан сифатида қабул қилиш, шахмат дарсларини ўтиш сал қийинроқдир. Аммо тўгаракларни ташкил этса бўлади.

Демоқчиманки, шахматни ўрганган бола ютқазмайди. Тўгаракларни боғчаларда йўлга қўйсак-ку, нур устига аъло нур. Яна бир янгилик. 2007 йилдан жаҳон чемпионати 8 ёшли ўғил-қизлар ўртасида ҳам ўтказилади. Демак, шахматни эртароқ ўргатиб, ўша халқаро мусобақаларга ҳам тайёр бўлиб боришимиз талаб этилади.

— Шахмат бу нима, спорт турими, фанми ёки ҳордиқ чиқарадиган ўйин?

— Кимдир олдига мақсад қўйиб, чемпион ёки гроссмейстер бўлсам, дейди. Улар учун бу спорт. Яна биров янги йўналишларни, компьютер дастурларини кучайтириб умрини ўтказади. Улар учун шахмат — бу фан. Кимлардир соатлаб, кечаси билан ухламай чойхонада дона суради, улар учун шахмат ҳордиқ, иштиёқнинг бир кўриниши.

— Сиз учун нима унда?

— Менинг болаларга ўргатишим, бу спорт. Ўзимнинг ўйнашим эса - ҳордиқ. Тошкентга келсам Бобур паркида, Чироқчида эса "Шахмат чойхонаси"да шахмат ўйнаб, дам оламан. Айниқса, Чироқчидаги шахмат чойхонасида битта тахтада жамоа-жамоа бўлиб ўйнаймиз. Ҳазил-ҳузул қиламиз. Ютқазган киши чиқиб туради, ўрнига жамоасидан бошқа биров ўйнайди. Бизда дуранг камдан-кам қайд этилади. Шахмат ўйнаб, барча чарчоқларим ёзилади, миям тиниқлашиб, енгил тортаман.

— 2006 йил сиз учун қандай таассурот қолдирди?

— Қизим Нодира яқинда Қибрай шаҳрида ўтган "Кучлилар турнири"да учинчи ўринни қўлга киритди. Қирғизистон пойтахти Бишкек шаҳрида 18 ёшгача бўлган қизлар ўртасидаги Осиё чемпионатида ҳам бронза медалига сазовор бўлди. Чироқчи туманидаги бир гуруҳ ёш истеъдодларни саралаб олиб, Республика турнирларида қатнаштирдик. Улар ўз тажрибасини оширишди. Шу ўринда, бир эзгу ишни айтиб ўтмоқчиман. Чироқчи туманида яшовчи спорт фидойиси, тадбиркор Шерали Ҳусаинов "Турон" кафесидан тушган даромади ҳисобидан Қибрайда ўтган "Кучлилар турнири"да қатнашишимиз учун қизим ва менга ҳомийлик қилди. У 2001 йил Ҳиндистонда 12-14 ёшгача бўлган шахматчилар ўртасида ўтган Осиё чемпионатига боришимизда ҳам қарашганди. Мен фурсатдан фойдаланиб, Шерали Ҳусаиновга миннатдорчилик билдираман ва у каби спорт фидойиларининг кўпайишига тилак билдираман. Қанийди, ҳар бир вилоятда шахматчиларга ҳомийлар бириктирилса-ю, улар мусобақалар, машғулотлар чоғида ўз кўмагини беришса, албатта, бундан спортимиз фақат ютарди.

Акмал АБДИЕВ суҳбатлашди.

Суратда: Чироқчилик шахмат юлдузлари Нодира Нодиржонова (чапда) ва Сарвиноз Эргашева.

Шахмат

Муҳокама учун мавзу

КИМ АЙБДОР?

Операциядан икки кун ўтиб, ўзимни анча хотиржам ҳис қила бошладим. Наркоз таъсиридан бутунлай қутулгандим. Палатадошларимга бир-бир кўз югуртирдим. Бу ердагиларнинг ҳаммаси операциядан чиққанлар.

Ўнг томонимдаги кроватда ўн саккиз, ўн тўққиз ёшлардаги қиз ухлаб ётар, ёнида бир аёл, афтидан онаси бўлса керак, бошини эгганича унсиз йиғлаб ўтирарди.

— Энди йиғлашга ҳожат йўқ , — ўзимча аёлни юпатган бўлдим. У менга ялт этиб қаради.

— Айтасизда, болам, қизимнинг тўртинчи марта операция бўлиши.

Сесканиб кетдим. Мен биринчи операцияга шунча қўрқиб кирдим, ҳозир ҳам асорати қолмасин-да, деб хавотирдаман.

Бу қизнинг юраги бақувват экан, деб қўйдим. Назаримда палатадаги бошқа беморлар ҳам чўчиб тушишганди, аёлга саволомуз қараётганларидан буни сезиш қийин эмасди.

— Ҳаммасига ўзимиз айбдормиз, гап-сўзларнинг олдини оламиз деб қизимизни шу кўйга солдик.

Биз ҳикоянинг давомини сабрсизлик билан кута бошладик. Аёл эса оғир хўрсинди, тумбочка устидаги пиёлани олиб, чой ҳўплади. Кейин секин гапира бошлади.

— Қизимиз мактабни тугатиши билан уйимизга совчилар ёпирилди. Дадаси оғайнисига ваъда қилиб қўйган экан. Ўша кишининг ўғлига узатадиган бўлдик. Қизимга ҳам бу маъқул бўлди шекилли, қаршилик кўрсатмади. Тўй кунини белгилаб, тадорикни бошлаб юбордик.

Аммо... тўйга уч кун қолганида тўсатдан ҳушини йўқотиб, йиқилди. Уни зудлик билан операция қилиш лозим дейишди. Рози бўлишдан ўзга илож йўқ эди. Бахтимизга операция муваффақиятли ўтди. Шириной ўзини тез ўнглаб олди. Буни кўриб тўй тадоригини давом эттирдик. Уни операция қилган шифокор бу ҳақда тасодифан эшитиб қолиб, уйимизга келди.

— Шириной яқин олти ой ичида турмушга чиқмаслиги лозим, — деди. Айтганини қилмасак, қизимнинг бахтига зомин бўлишимиз аниқлигини тушунтирди. Биз эса унинг гапларига қулоқ солмадик. Шундоқ ҳам маҳалладагилар «Шириной тузалмас дардга мубтало бўлибди, унга турмушга чиқиш мумкин эмас экан» деб гап тарқатишган, бу бизга оғир ботганди. Шифокор айтаверади, ҳаммаси Худодан, дедик-да, тўйни ўтказиб юбордик.

Орадан бир ҳафта ҳам ўтмай, қизим яна ҳушини йўқотди. Уни яна жарроҳлик столига ёткизишга мажбур бўлдик. Бир ойча парвариш қилдим. Соғайгач, уйига кетди. Бу ёқда қайнона, бу ёқда куёв, бу ёқда келинлик вазифаси... Шифокор тақиқлаган бўлишига қарамай, қизим рўзғор ишлари билан шуғулланишга мажбур эди. Хамир қоради, нон ёпади, челаклаб сув ташийди. Оқибатда ўсма қайта пайдо бўлди... Яна операция... Яна эски аҳвол... Яна жарроҳлик столи... Шукурки, бу сафар ҳам яхши ўтди. Энди қизимни уйимга олиб кетишга мажбурман. Шифокорлар у ҳеч қачон она бўлолмаслигини айтишди. Агар улар айтгандек парвариш қилмасак, ногирон бўлиб қолиши ҳам ҳеч гапмас экан. Ўз қўлимиз билан қизимизнинг бахтига зомин бўлдик, уни тирик мурдага айлантирдик.

Шу тобда қиз уйғониб, «сув» дея пичирлади. У шундай гўзал эдики, қараб тўймасди киши. Негадир ота-онасини ёмон кўриб кетдим. Ахир, улар минг йиғлагани билан, қизининг бахтини қайтариб беришолмайди-ку, соғлиғини топиб беришолмайди-ку. Олти ой... атиги олти ой кутишганида бу кунлар йўқ эди-ку. Биз нега шундай эканмиз дея ўйланиб қолдим. Гап-сўз бўлишдан кўра, соғлиғимиздан ажралишни маъқул кўрамиз. Аммо шу йўл билан ғийбатлардан омон қололсак кошки. Ахир, энди Ширинойни олдингидан ўн чандон кўпроқ ғийбат қилишмасмикин?

Унга ачиниб қарар эканман, яна бир келинчак тақдири ёдимга тушди.

Комила исмли келинчакни биламан. Келин бўлиб тушганига етти йил бўлди. Беш қизи бор. Ҳар гал ҳомиладор бўлганида, шифокорлардан гап эшитиб, йиғлаб юради. Аборт қилишларидан қўрқиб, вақтида рўйхатга турмайди, кўрикдан ўтмайди. Охирги туғруқ жараёнида қон босими ошиб кетиб, кўзлари кўрмай қолибди деб эшитгандим. Шифокорларнинг маҳорати туфайли кўриш қобилияти яна тикланди. Орадан беш-олти ой ўтиб, унинг яна ҳомиладор бўлганини эшитиб қўрқиб кетдим.

Маҳалладагилар ишқилиб ўғиллик бўлишсин, дея дуо қилишди. Вақт — югурик жайрон. Олтинчи фарзанд дунёга келадиган вақт ҳам бўлди. Унга туғиш мумкин бўлмаганлигидан, операция қилишди. Комила яна қизлик бўлди. Орадан уч-тўрт кун ўтиб, қайта операция столига ётқизишди. Энди у бошқа фарзанд кўролмайди. Иккинчи гуруҳ ногирони. Комила ва унинг оиласидагилар сабр-тоқат билан, шифокорлар маслаҳатига қулоқ солган ҳолда иш кўришганида, бу кўргулик рўй бермасмиди? Менимча, йўқ. Улар шошмашошарлик оқибатида фақат ўзларига жабр қилишди.

Шифохонадан чиқиб, яна иш бошладим. Ишхонада шумхабар билан кутиб олишди. Биз билан бир бинода ишлайдиган Комилжон исмли қирқ яшар киши қон босими ошиши оқибатида оламдан ўтибди.

— Мен уни огоҳлантиргандим, қон босимини ўлчаганимда 150-120 эди. Укол қилай десам, кўнмади. Устига устак огоҳлантиришимга қарамай, ёғлик овқат билан спиртли ичимлик истеъмол қилибди.

Бу гапдан ҳаммамиз эсанкираб қолдик.

Бу воқеалар «Бўладиган ишга эгаси сабабчи» деган халқ мақолини эсга солади. Оддийгина эътиборсизлик, масъулиятсизлик оғир оқибатларга олиб келишини баъзан ўйлаб кўрмаймиз.

Афсуски, атрофда бундай воқеалар талайгина. Шифокорларнинг жиддий огоҳлантиришини «шунчаки» қабул қилиш оқибатида ногирон бўлиб қолган, бевақт ҳаётдан кўз юмган инсонлар афсуски оз бўлсада учраб туради. Ваҳоланки, соғлиғимиз учун аслида шифокорлар эмас, аввало ўзимиз масъулмиз-ку. Ибн Сино ҳазратлари «Биз уч кишимиз. Мен, бемор ва дард. Бемор мен тарафда бўлсагина дардни енга оламиз» деган эканлар. Мана шу оддий ҳақиқатни англаб етиш вақти аллақачон етмадимикин? Дунё тараққий қилган, тиббиёт ривожланган замонда эскича фикрлашдан воз кеча олмаётганимиз уят эмасмикин? Айниқса, давлатимиз томонидан эл саломатлиги йўлида қатор чора-тадбирлар кўрилаётган бир пайтда, ҳатто чекка қишлоқларга ҳам замонавий тиббиёт нафаси кириб келаётган дамларда ўз соғлиғимиз хусусида қайғуришимиз ҳам инсоний бурчимиз саналади. Сиз нима дейсиз?

Муҳаббат ТЎРАБОЕВА, «Ишонч» мухбири

Утерянный земельный кадастр за №2073874925 выданный главным управлением земелных кадастров г.Ташкента на имя Исмаиловой Дилбар Исмаиловны по адресу: г.Ташкент, Шайхантохурский район, улица "Ўқчи", дом №123 считать недействительным.

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ
O'.K.U.F. F.T.U.U.

БОШ МУҲАРРИР
Абдухолиқ АБДУРАЗЗОҚОВ

Таҳрир ҳайъати:
Алла Долженкова, Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари), Маъмура Адилова, Мирзоҳид Содиқов, Носирхон Акбаров, Ойсулув Нафасова, Пиримқул Қодиров, Соғиндиқ Ниетуллаев, Шавкат Абдуллаев, Шамси Эсонбоев, Элёр Ёқубов, Ғуломзоқир Юсупов

Бизга қўнғироқ қилинг:
Котибият 153-52-78

Бўлимлар
Касаба уюшмалари ҳаёти бўлими: 153-87-63
Ижтимоий-иқтисодий сиёсат бўлими: 153-87-74
Ҳуқуқ ва халқаро ҳаёт бўлими: 153-87-73
Миллий-маънавий қадриятлар ва спорт бўлими: 153-82-79
Хатлар ва мухбирлар билан ишлаш бўлими: 153-85-43
Реклама ва эълонлар бўлими: 153-03-90

БИЗНИНГ МАНЗИЛ:
700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134
E-mail: ishonch_doverie4@mail.ru

Газета ҳафтанинг сешанба, чоршанба, жума ва шанба кунлари чиқади.

Навбатчи котиб - А.Алламуродов
Навбатчи муҳаррир - А.Ҳақбердиев
Навбатчи - М.Мўминова
Мусаҳҳиҳ - А.Ёрбеков

Саҳифаловчи-дизайнер: З.Бакиров ва Ю.Михайловский

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.
IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилди.
Бичими А-2.
Ҳажми 2 босма табоқ.
Сотувда эркин нархда.

Босишга топшириш вақти - 21.00.
Топширилди - 23.40

Буюртма Г— 1415

Тиражи: 7406

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси